

APSTIPRINĀTS
Rīgas Stradiņa universitātes Senāta
2006. gada 17. oktobra sēdē
protokols Nr. 1-2/17.10.06

(ar grozījumiem, kas izdarīti
Rīgas Stradiņa universitātes Senāta
2011. gada 22. novembra sēdē
protokols Nr. 1-2/22.11.11)

(ar grozījumiem, kas izdarīti
Rīgas Stradiņa universitātes Senāta
2020. gada 16.jūnija sēdē
protokols Nr. 2-1/6/2020)

Rīgas Stradiņa universitātes ētikas kodekss

Preambuļa

Rīgas Stradiņa universitāte (turpmāk – RSU) ir atvasināta publiska persona, izglītības un zinātnes institūcija, kas realizē plašu akadēmisko un profesionālo izglītību un pētniecisko darbu.

Zināšanas, gods, cieņa, atbildība, fiziskā un garīgā veselība, korporatīvā kultūra, sociālās labklājības veicināšana – vērtības, kas nozīmīgas RSU studējošiem, akadēmiskajam un vispārējam (administratīvajam) personālam.

RSU ētikas kodekss ietver šīm vērtībām atbilstošas normas, principus, tiesības un pienākumus, kas veicina kopīgu mērķu apzināšanos, stiprina vienotības garu un nodrošina cieņpilnas savstarpējas attiecības darba vidē.

RSU ētikas pamatprincipi – godprātība, koleģialitāte, atbildīga rīcība, kā arī citi kodeksa noteikumi, attiecas uz ikvienu RSU personāla – akadēmiskā personāla, vispārējā personāla un studējošo – pārstāvi.

1. Ētikas pamatprincipi

1.1. Godprātība

1.1.1. Principa ievērošana prasa ikvienas personas godīgu rīcību, atklātību un uzvedību saskaņā ar savu statusu studiju un pētniecības procesā vai to organizācijā, pienākumu un saistību pildīšanu atbilstīgi savai profesionālajai kompetencei.

1.1.2. Ikviens savu ētisko rīcību balsta uz saistībām godprātīgi pildīt solījumus, tiekties pēc godīguma un taktiskuma savstarpējās attiecībās.

1.1.3. Godprātības īstenošana veicina akadēmisko brīvību, uzticēšanos un vienlīdzību.

1.1.4. RSU izglītības un zinātnes daudzpusīguma un integritātes vārdā netiek uzsvērts atsevišķu studiju kursu vai zinātnu virziena nozīmīgums.

1.1.5. Paškritisks savas kompetences vērtējums un mūsdienu zinātnes straujā attīstība prasa nepārtrauktu zināšanu līmeņa paaugstināšanu neatkarīgi no attiecīgās personas profesionālā statusa.

1.1.6. Pētniecības darbā ir jāievēro prasības, kas tiek izvirzītas Zinātniskās darbības likumā un ir saskaņā ar pētnieciskā darba ētiskajiem principiem – jācenšas objektīvi novērtēt savu individuālo devumu, novitāti un aktualitāti, prognozēt pētnieciskās darbības sekas.

1.1.7. Iesaistīšanos pētījumos nosaka iespējamais ieguvums attiecīgai zinātnes nozarei vai labums sabiedrībai, nevis pētnieka pašlabums vai atkarība no finansējuma avota.

1.1.8. Ikviens RSU pārstāvis atturas no amatu savienošanas, kā arī blakus darbiem, kuri var radīt aizdomas par šķietamu vai reālu interešu konfliktu.

1.1.9. Ikvienam RSU personāla pārstāvim ir pienākums nepieļaut nonākšanu interešu konflikta situācijā un laikus informēt par personiskām interesēm vai citiem apstākļiem, kas var radīt personīgu ieinteresētību un traucēt godprātīgai pienākumu veikšanai.

1.1.10. Ikvien RSU personāla pārstāvis saskaņā ar noteikto kārtību informē (ceļ trauksmi) par iespējamajiem pārkāpumiem, kurus novēro, pildot amata pienākumus. Cieņpilni izturas pret ikvienu, kurš ceļ trauksmi.

1.1.11. Ikvien RSU personāla pārstāvis ciena un ievēro akadēmiskā godīguma un pētniecības integritātes principus.

1.2. Koleģialitāte

1.2.1. Principa īstenošana pamatojas uz savstarpēju cieņu un toleranci, taisnīgumu un labvēlīgu attieksmi. Tā nepieļauj diskrimināciju tautības, rases, dzimuma, vecuma, seksuālās orientācijas, politisko, filozofisko vai reliģisko uzskatu, sociālās izcelsmes, mantiskā, ģimenes vai veselības stāvokļa dēļ.

1.2.2. Koleģīlas attiecības starp akadēmisko personālu, vispārējo personālu un studējošajiem stiprina RSU personāla pārstāvju piederības sajūtu un lepnumu par RSU kā savu studiju vai darba vietu.

1.2.3. Par savstarpējo attiecību normu akadēmiskajā vidē ir uzskatāma viedokļu un konceptuālo nostādņu daudzveidība, atklāta domu apmaiņa, godīga konkurence, kas nepieļauj nesaskaņu izmantošanu sava statusa vai karjeras interesēs.

1.2.4. Akadēmiskai videi raksturīgā diskusiju kultūra prasa gan savu uzskatu korektu aizstāvību, gan pamatotas kritikas atzīšanu.

1.2.5. Koleģialitātes principa īstenošana rada nepieciešamību balstīties uz konstruktīvu sadarbību konfliktsituācijās, runas veidu un uzvedību, kas neaizskar citu cilvēku pašcieņu.

1.2.6. Studējošie, akadēmiskais un vispārējais personāls atbalsta tādus sadarbības un partnerības piedāvājumus, kas veicina universitātes attīstību un nav pretrunā ar RSU ētikas kodeksa principiem, sniedz pozitīvu ieguldījumu valsts, izglītības, zinātnes un kultūras attīstībai.

1.3. Atbildība

1.3.1. Katrs ir atbildīgs par savu rīcību un uzvedību attiecībās ar citiem, kā arī pārstāvot universitāti ārpus tās, un savu iespēju robežās nepieļauj situācijas, kas neatbilst vispārpieņemtām morāles normām un varētu kaitēt universitātes reputācijai vai attiecīgās personas profesionālajam prestižam.

1.3.2. Ikviens RSU personāla pārstāvis ar savu morālo stāju apliecina piederību universitātei un parāda savu lojalitāti pret tās tradīcijām un vērtībām.

1.3.3. Ikviens RSU personāla pārstāvis ir atbildīgs par saudzīgu izturēšanos pret augstskolas materiālajām un garīgajām vērtībām, un savu iespēju robežās sekmē to pieaugumu.

1.3.4. Profesionālās informācijas un savstarpējo attiecību konfidenciālais raksturs prasa atbildīgu attieksmi pret informāciju. Informācijas sniedzējs atbild par tās patiesumu atbilstoši savas kompetences līmenim.

1.3.5. Ikviens ir atbildīgs par personisko ieguldījumu izglītības un pētniecības darba attīstībā un kvalitātē.

1.3.6. RSU personāla līdzdalība RSU koptēla un starptautiskās atpazīstamības veicināšanā ir atbalstāma un sekmējama.

2. Tiesības un pienākumi

2.1. Savus pienākumus pret universitāti un sabiedrību ikviens RSU personāla pārstāvis veic godīgi un taisnīgi saskaņā ar universitātē pastāvošām procedūrām, iekšējiem un ārējiem normatīviem aktiem, respektējot savas un citu tiesības.

2.2. Akadēmiskā brīvība nosaka tiesības visiem atklāti un korekti komunicēt studiju un darba procesā, izklāstīt savu viedokli un respektēt citu tiesības brīvi izteikties. Katram ir pienākums uzklausīt, iedziļināties teiktā un rakstītā saturā.

2.3. Ikvienam ir tiesības uz informāciju saskaņā ar viņa studiju vai pētniecības mērķiem. Informācijas iegūšanas un lietošanas jomā valda vienlīdzības princips atbilstīgi normatīvajiem dokumentiem.

2.4. Akadēmiskā personāla pienākums ir sekmēt studējošo patstāvīgumu zināšanu apguves procesā, vienlaicīgi veicinot studējošo interesi par pētniecisko darbu, jaunām zināšanu jomām, metodēm un tehnoloģijām.

2.5. Katram RSU personāla pārstāvim ir tiesības izteikt savus priekšlikumus, pretenzijas un sūdzības visos RSU darbības jautājumos, darīt to konstruktīvā garā, lai veicinātu koleģiālu risinājumu meklējumus.

2.6. Ikvienam ir tiesības uz cieņu un savstarpēju respektu. Uzmanība, iecietība un cieņa pret otru cilvēku ir vienlaikus gan tiesības, gan pienākums.

2.7. RSU personāla pārstāvjiem ir tiesības uz radošu pieeju un iniciatīvu, publisku novērtējumu un atzinības saņemšanu. RSU lēmējinstitūcijām un struktūrvienību vadītājiem ir pienākums veicināt atzinības izteikšanu par īpaši sekmīgu pienākumu pildīšanu, kā arī veicināt RSU personāla profesionālo izaugsmi un iniciatīvu.

2.8. Klūdīšanās un domstarpību gadījumos katram ir tiesības uz to izskatīšanu profesionālā vidē. Katram ir tiesības tikt uzklausītam, kā arī saņemt profesionālus padomus un kritiku koleģiālā gaisotnē.

2.9. Atbilstošās struktūrvienības vadītāja pienākums klūdīšanās un domstarpību gadījumos ir pārrunāt notikušo individuāli, profesionāli un koleģiāli novērtēt situāciju. Nepieciešamības gadījumā darīt to zināmu citiem, lai izvairītos no līdzīgu gadījumu atkārtošanās.

2.10. Katram ir tiesības saņemt individuālu vai publisku atvainošanos pret viņu vērstas neētiskas rīcības gadījumā. Personai, kas rīkojusies neētiski, ir pienākums atvainoties un notikušo vērst par labu savu iespēju robežās atbilstīgi situācijas kontekstam.

2.11. Rīcība interešu konflikta situācijā, attieksme pret dāvanām un viesmīlības piedāvājumiem:

2.11.1. RSU personāla pārstāvim, kuram jāpieņem lēmums vai jāveic citas ar amata pienākumu izpildi saistītas darbības, kas skar vai var skart attiecīgās personas, tās radinieku normatīvajos aktos par interešu konflikta novēršanu izpratnē (tēvs, māte, vecāmāte, vecākstēvs, bērns, mazbērns, adoptētais, adoptētājs, brālis, māsa, pusmāsa, pusbrālis, laulātais), dzīvesbiedru, svainībā esošu personu, tuvu draugu vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses, jālūdz augstākstāvošai personai atstatīt viņu no dalības lēmuma pieņemšanā vai konkrētām darbībām amata pienākumu izpildē;

2.11.2. RSU personāla pārstāvis atsakās no tādu labumu pieņemšanas, kas nav uzskatāmi par dāvanām normatīvo aktu par interešu konflikta novēršanu izpratnē (ziedi, suvenīri, dāvanas, reprezentācijas priekšmeti), ja to pieņemšana var radīt iespaidu, ka tādā veidā tiek ietekmēta amata pienākumu veikšana vai var rasties šaubas par personas objektivitāti un neutralitāti;

2.11.3. saņemot viesmīlības piedāvājumus, aicinājumu piedalīties bezmaksas informatīvā prezentācijā vai tamlīdzīgā pasākumā darba laikā vai ārpus tā, persona

izvērtē, vai viņa dalība tajā ir nepieciešama amata pienākumu veikšanai un vai piedāvājums nav saistīts ar ieinteresētību panākt piedāvātājam labvēlīgu attieksmi un priekšrocības lēmumu pieņemšanā;

2.11.4. RSU personāla pārstāvis lūdz augstākstāvošajai personai atstatīt sevi no dalības lēmuma pieņemšanā, ja attiecīgā persona, tās radinieks normatīvo aktu par interešu konflikta novēršanu izpratnē (tēvs, māte, vecāmāte, vecaistēvs, bērns, mazbērns, adoptētais, adoptētājs, brālis, māsa, pusmāsa, pusbrālis, laulātais), dzīvesbiedrs vai svainībā esoša persona pēdējo divu gadu laikā ir saņemusi vērtīgu dāvanu no personas, kuras intereses tiek skartas ar pieņemamo lēmumu.

2.12. Saskaņā ar privātpersonām, kuras savu vai citu interešu vadītas, apzināti un sistemātiski komunicē ar RSU personāla pārstāvi nolūkā ietekmēt jebkāda lēmuma pieņemšanu, tas ir, veic lobēšanu, RSU personāla pārstāvam ir pienākums:

2.12.1. informēt augstākstāvošu personu par paredzētajām un notikušajām sarunām un konsultācijām ar lobētāju, ja tādas ir bijušas saistībā ar tādu jautājumu, par ko RSU personāla pārstāvis ir atbildīgs pieņemt lēmumu;

2.12.2. nodrošināt, ka visām ieinteresētajām pusēm, neatkarīgi no tā vai viņi ir vai nav lobētāji, ir sniegtas vienlīdzīgas iespējas tikties ar lēmuma pieņemējiem, un saņemt nepieciešamo informāciju;

2.12.3. neizmantot sava amata priekšrocības un personiskos kontaktus, lai kādam no lobētājiem nodrošinātu piekļuvi augstākstāvošajam personām, kuras ir atbildīgas par lobētāju interesēs esošu lēmumu pieņemšanu;

2.12.4. pieņemot lēmumu, ņemt vērā sabiedrības un valsts intereses, ne tikai tās, kuras aizstāv lobētājs.

3. Kodeksa ieviešana

3.1. Ikviens var iepazīties ar RSU ētikas kodeksu RSU mājaslapā. Kodeksu pārskata un aktualizē RSU Ētikas komisija, priekšlikumus par izmaiņām iesniedzot apstiprināšanai RSU Senātam.

3.2. Kodeksa neievērošanas gadījumos ikvienam RSU personāla pārstāvim ir tiesības vērsties RSU Ētikas komisijā (turpmāk – komisija), kuras 4 locekļus uz 5 gadiem apstiprina RSU Senāts no akadēmiskā vai vispārējā personāla. 1 pārstāvi no RSU studējošajiem komisijā delegē RSU Studējošo pašpārvaldei.

3.3. Saņemtos iesniegumus komisija izskata sēdēs, kuras sasauc un vada komisijas priekšsēdētājs, kuru komisija ievēl no komisijas locekļu vidus.

3.4. Komisija ir lemttiesīga, ja tās sēdēs piedalās vairāk nekā puse no komisijas locekļiem. Lēmumus komisija pēc iespējas pieņem pēc *konsensus principa*, savukārt komisijas locekļu viedokļiem atšķiroties – ar komisijas locekļu balsu vairākumu.

3.5. Pirms lēmuma pieņemšanas komisija pieprasīja paskaidrojumus (mutvārdos, rakstiski vai izmantojot elektronisko sakaru iespējas) no personām, uz kurām attiecas izskatāmais jautājums. Komisija ir tiesīga pieprasīt un saņemt informāciju, kas nepieciešama jautājumu izskatīšanai, arī no citiem RSU personāla pārstāvjiem un struktūrvienībām, kā arī uzaicināt uz komisijas sēdēm lietpratējus un RSU personāla pārstāvjus, kuri var sniegt komisijai noderīgu informāciju.

3.6. Komisijas loceklis nepiedalās jautājuma izskatīšanā un lēmuma pieņemšanā, ja tas attiecas uz komisijas loceklī vai struktūrvienību, kurā viņš strādā, vai komisijas loceklis ir citādi ieinteresēts lēmuma pieņemšanā.

3.7. Komisijas lēmums tās kompetences ietvaros ir galīgs, to nosūta iesniedzējam un ieinteresētajām pusēm, uz kurām attiecas komisijas lēmums.

3.8. Citus jautājumus, kas saistīti ar iesniegumu izskatīšanas procedūru un nav noteikti šajā kodeksā, izlemj komisija.

3.9. Lēmumu par rīcību RSU ētikas kodeksā noteikto normu pārkāpumu gadījumā pieņem RSU rektors vai viņa pilnvarota persona.

3.10. Ja konstatē, ka RSU personāla pārstāvja rīcība ir pretrunā RSU ētikas kodeksā noteiktajām normām, var uzsākt personas disciplinārās atbildības izvērtēšanu saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Senāta priekšsēdētājs

D. Šlejja
(67409135)

SASKANOTS
Rīgas Stradiņa universitātes
Rektorāta 01.06.2020. sēdē
Protokols Nr. 5-2/22/2020

J. Gardovskis